

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

BIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI, POSWIĘCONY SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO.

PRENUMERATA I OGŁOSZENIA przyjmuje wszystkie kategorie, który i biuro ogłoszeń w Warszawie, Łodzi i miastach prowincjonalnych.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
CZĘSTOCHOWA, ul. ALEJA Nr. 35 - TELEFON Nr. 50.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie w wyjątkiem dni świątecznych od 8-10 wiecz. Receptów nadesł. redakcji nie zwraca.

PRENUMERATA WYKRES: Rocznica rb. 6, półrocznica rb. 3, kwartalnie rb. 1.50, miesięcznie kop. 60, wraz z przesyłką pocztową lub odnośnikiem do domów. Zagranicą, za markami pocztowymi, dopłaca się miesięcznie kop. 60. Zmiana adresu kop. 30. Listów niefrancuzowskich lub niedostatecznie opłaconych redakcja nie przyjmuje.

CENY OGŁOSZEŃ: Za wiad. petytowy jednoszpaltowy lub jego miejsce: Nadesłane k. 50, przed tekstem k. 40, za tekstem, 3 kol. i nekrologi po kop. 25, na 4 kol. po kop. 15. Drobne ogłoszenia po kop. 5 za wyraz. Najtańsze ogłoszenie kop. 20. Ogłoszenie treści matrymonialnej o 50 proc. drożej. Za dołączenia prospektów lub reklam po 5 rubli od 1000 egzemplarzy.

Agenty: w Rakowie, Noworadomsku, Myszkwie, Zawierciu, Piotrkowie, Łodzi i Warszawie. Cena pojedynczego egzemplarza kop. 3.

Naprzód!

Vivos voco!

Jedną z najbardziej aktualnych kwestii doby dzisiejszej jest walka z nierządem i z organizowanym handlem żywym towarem oraz opieką nad białymi niewolnicami.

Handel niewolnikami czarnymi wstrzymany został prawem międzynarodowym, różnemi konwencjami itp. Było to konieczne w imię sprawiedliwości, w imię hasła humanitarnych. Natomiast potężnie zorganizowanej bandzie handlarzy i kobiet należy przeciwstawić również potężną organizację społeczną.

Dzień w dzień gazety donoszą o jakimś nowym gwałcie, popełnionym nad bezbronnymi dziewczętami, wciąganymi podstępnie do domów rozpusty. Jaką krzywdę wyrządza się w ten sposób społeczeństwu, zbyteczne mówić, — każdy, kto choć na chwilę się zastanowi widzi to najwyraźniej.

Najczęściej młoda dziewczyna nie zdaje sobie sprawy z okrucieństw, jakie ją oczekują, i dowiaduje się całej prawdy dopiero po fakcie dokonywanym. Rozsiani po kuli ziemskiej agenci z ręcznie swą palącą siecią oplatają upatrzoną ofiarę. Zbyt sprytnie działają, zbyt pewni są zwycięstwa, aby im się ona z rąk wymknęła.

Szukają swych ofiar we wszystkich warstwach społecznych, od najniższych do najwyższych.

Wystarczy przyjrzeć się setkom agentów, snujących po wsiach, werbujących dziewczęta niby do robót rolnych. Jaki niewielki stosunkowo procent tych dziewcząt wraca do kraju. W Irlandji z przerażającą szybkością wzmagala się emigracja młodych dziewcząt do Ameryki, „do służby”. Opieka społeczeństwa i państwa położyły temu tamę. Najobsztsze piony zbierają nikczemni agenci u nas w kraju, w południowej Rosji, Galicji i we Włoszech.

W zagranicznych kurortach przez cały sezon uwijają się elegancy panowie, często meldowani jako hrabiowie, baronowie itp. zawsze jednak wysoko postawieni i dobrze sytuowani.

Zdarza się, że taki dzentelmen oświadcza się, bierze nawet ślub, by następnie swoją legalną żonę wywieźć za ocean i za grube pieniądze sprzedać.

W listopadzie r. u. przylapano w Warszawie szajkę 40 osób na „sesji” w pewnej kawiarni przy ul. Królewskiej. Byli to naturalnie agenci handlu żywym towarem, którzy zjechali do Królestwa i omawiali szczegóły przedsięwziętej akcji. Podejrzana para „yankeesów” aresztowano w Piotrkowie. Kilka analogicznych aresztowań miało miejsce w Warszawie i na prowincji.

Musi to być intratny proceder, jeśli pomimo licznych aresztowań i procesów, liczba agentów wzrasta z każdym rokiem. Którzy z niemieckich publicystów twierdził, że Ameryka płaci agentowi za każdą ofiarę po 10,000 rub. Ie faktycznie otrzymuje taki pan, mógłby tylko osobście o tem powiedzieć.

Nie to jednak nas interesuje, ile

otrzymuje agent. Rzecz naturalna, że przedsiębiorstwo, które tak dużo może płacić agentom, musi zarabiać stokroć więcej.

A sam „towar”? Wszak to nie zwykły, martwy towar, lecz „żywy”. Czy również ciągnie takie zyski? Nie, bynajmniej. Z każdego rubla pozostaje jej zaledwie parę kopiejek.

Rosyjski pisarz Amfitueatrow w swoich utworach „Maria Lusiaewa” i dalszym ciągu „Maria Lusiaewa zagrać” opisuje zdarzenie prawdziwe, historję wciągnięcia do domu rozpusty młodziutkiej dziewczyny, córki wysokiego urzędnika.

nagle zrobił jej się niedobrze, straciła przytomność i dopiero na drugi dzień ją ocucili. Czuła jednak jakieś dziwne bólesci. Natomiast „arystokratka” dopiero teraz wyjawia jej całą prawdę i postanowiła wywieźć z Petersburga. Przerazona Maria chciała ratować się ucieczką, lecz przeczona „arystokratka” przedstawiła jej wszystkie weksle a następnie fotografje Marij w takich pozach, że jej w oczach pociemniało; zagroziła prztem, że przy najbliższej próbie ucieczki przedstawi te weksle i fotografje ojcu i wszystkim znajomym. Otdąd datują się perypetje i przygo-

zjawiskiem jest młoda dziewczyna sama, bez niczyjej opieki jadąca hen w świat po naukę lub zarobek, często nieznająca języka.

Wszystko to naturalnie jest na ręce ludziom złej woli. Młoda dziewczyna przyjeżdża do obcego miasta, zatrzymuje się w hotelu, taki jej poradzi pierwszy lepszy przygodny podróżny. A dalej? Przypomnijmy sobie scenę u Żeromskiego: Pochron na pastuje Ewę Pobratymską w tanim hotelu za granicą, skorzystawszy z tego, że Ewa nie zdążyła za sobą drzwi zamknąć. A iluż takich Pochronów?

Czy podobna scena mogłaby mieć miejsce, gdyby młoda niewiasta mogła zatrzymać się w odpowiednim schronisku, gdzie miałyby zapewnić opiekę?

Zagranica dawno o tem pomyślała. Inicjatywa wyszła z Anglii. Tam we wszystkich większych miastach są odpowiednie schroniska, tak że podróżująca młoda dziewczyna nie potrzebuje zatrzymywać się w hotelu, lecz udaje się do takiego *asilu*; tu zaopatrują ją w kartę polecającą i w ten sposób może jechać w dalszym ciągu aż do samego miejsca.

Nie małe zasługi pod tym względem położył we Francji Marcel Prévost. Obecnie „les vierges fortes” smialo mogą odbywać najdalsze podróże. W Berlinie, Wiedniu i innych miastach zagranicą Towarzystwa Ochrony Kobiet przybierają coraz szersze rozmiary.

Towarzystwa te z natury rzeczy stały się międzynarodowemi i tu tkwi właśnie ich siła i powaga. Niestety, nie będą one mogły spełnić swych zadań całkowicie, dopóki pozostana w sferze inicjatywy prywatnej. Organizacje tego rodzaju powinny być zakładane przez zarządy miejskie lub krajowe i korzystać ze wszystkich praw instytucji rządowych. Każda filja powinna mieć autonomję, wszystkie zaś jedną wspólną centralę, która by koordynowała działalność poszczególnych wydziałów. Poszczególne zaś państwa winne mieć jedno biuro międzynarodowe, ze stałymi zjazdami swych przedstawicieli. Uchwały tych zjazdów winne obowiązywać wszystkie państwa jak prawo międzynarodowe. U nas w kraju Towarzystwo Ochrony Kobiet powstało w 1902 roku staraniem Marij hrabiny Przeddzieckiej. Towarzystwo posiada własny dom w Warszawie, przy ul. Mokotowskiej nr. 55, biuro zaś przy ul. Mazowieckiej nr. 11, i liczne oddziały na prowincji: w Łodzi, Radomiu, Lublinie, Plocku, Włocławku i Częstochowie.

Działalność Towarzystwa jest wielostronna, obejmuje bowiem działy następujące: 1) opieka nad małoletnimi, 2) dostarczanie pracy, 3) ochrona młodych podróżnych, 4) przeciwdziałanie handlowi żywym towarem, 5) ochrona w szpitalach, 6) ochrona w słowie i druku, 7) schronienie czasowe, 8) ognisko domowe.

Wszystkich członków w 1912 r. Warszawskie Chrześcijańskie Towarzystwo Ochrony Kobiet wraz z Schronieniem ewangelickim dla kobiet liczyło 620 osób, opłacających składki. **Spoleczeństwo częstochowskie z włościwą mu obej-**

Ognisko Rodzinne w Częstochowie p. zy ul. Starej № 26.

Po ukończeniu instytutu w Petersburgu, Maria Lusiaewa udzielała lekcji prywatnych. W ten sposób nawiązała stosunek z pewną arystokratką i zaprzyjaźniła się z jej córkami. Przyjaźń trwała dość długo i Lusiaewa ubóstwiała formalnie panią domu, a jeszcze więcej jej córki. Bywała u nich codziennie, często nawet zostawała na noc. Panny przygotowywały ją „teoretycznie” a *maman* obdarowywała bardzo drogimi prezentami; kiedy Marija wymawiała się, arystokratka upewniała ją, że przeciw wszystko to zostanie zwrócone, jak tylko ona wyda ją zażamą, a ma dla Marij upatrzoną świetną partję. Tymczasem, jeśli nie chce przyjąć darywizny, może podpisać weksel, bo przecież, obracając się w „wyższym” towarzystwie, musi im we wszystkich dorównać. A weksle rosły, rosły i dosięgły niebawem takiej sumy, że ani Marija, ani jej ojciec nie byli w stanie ich zapłacić. Pewnego wieczoru Lusiaewa nocowała u swych przyjaciółek i przed snem przyjęła wamc:

dy Marij Lusiaewej, początkowo w kraju, a następnie zagranicą.

Gdyby nie powaga autora, można by przypuszczać, że to jakaś wstrętna fantazja. W każdym razie książka ta zasługuje na przekład polski i nasze Towarzystwa Ochrony Kobiet powinny się postarać, aby tłumaczenie to dokonane zostało jaknajprędzej i w popularnym wydaniu dotarło do najszerszych warstw społeczeństwa.

Zamiast tłumaczyć takie bezcenne dzieła, jak np. „Żywoty pań swawolnych” mógłby pisarz tej miary, co Boy, przełożyć „Marię Lusiaewą”. Może być, że dla historyka dzieła Brantoma przedstawia większą wartość, lecz dla przeciętnego czytelnika jest tem smutem, co oglądanie pornograficznych pocztówek.

Prądy demokratyczne, jakie powiały z Francji i obiegły całą Europę, zmusiły kobiety do pracy samodzielnej. ustrój kapitalistyczny otworzył jej podwoje fabryk, biur i magazynów. Wyższe uczelnie wypełnione są dziś niewiastami. Dziś zwykłym

II Aleja Nr. 38. - Telef. Nr. 497.

TEATR „URANJA”

Dziś i dni następnych Arcydzieło sztuki kinematograficznej.
I-sza SERJA w 6 OLBRYMICH CZĘŚCIACH.

KLUCZE SZCZĘŚCIA

w 2-oh serjach, w 12-tu częściach długości 7,000 metrów podług okrzykanego romansu **A. Wierbickiej**. Inscenizacja tego obrazu wykonana pod osobistym kierunkiem, powieściopisarki.
Początek przedstawień punktualnie o **g. 5, 7^{1/2}, i 9 m. 45**.
Ceny miejsc: I loże 70 k. II loże 55 k. krzes. 40 k., ucz. i dzieciń do krzes. 21 k. Galeria 25 k. Dzieci 15 k.
Nad program: Na scenie: **LITERAT i AKTORKA**

Teatr **PARYSKI** II ALEJA 19. TELEF. 343.

Program od wtorku 13 do piątku 16 Stycznia 1914 r. (włącznie)

Tygodnik Gaumont'a (z natury) | Prens w automacie (b kom)

DWÓCH OJCÓW

Dramat w 4-oh częściach.

Na scenie pod artyst. kier F. Stróżewskiego **PRAWO MIŁICZY** Dramat w 1 akcie Adolfa Neuwerta-Nowaczyńskiego

TEATR „ODEON” KRZEMIŃSKIEGO II Aleja № 43. Namiestny w Królestwie Telefon № 4-77

Program od środy 14 do piątku 16 Stycznia 1914 roku (włącznie)

UCZTA PODCZAS BURZY

Dramat współczesny w 2 cz.
Prens przyjmuje młoda małżeństwo komedia R. Prens
BASSO człowiek-małpa (z natury kom)

Nad program **„ONE STEP” i „TANGO”**
Tańce
w wykon. panny **MESSAL** i p. **REJO** z teatru Nowości w Warszawie

NA SCENIE pod artystycznym kierunkiem Wł. GŁOGERA **Nasza CYGANERJA** Humoreska w 1 ak A.S. Kolicz

Lecznica zębów i jamy ustnej
M. Puchalskiego
Aleja III Nr. 57 tel. 610.
Przyjęcia: od 9-1 i od 3-7. Leczenie, plombowanie. Zęby sztuczne.
Ceny niskie.

„Buks.”

— Dziwna rzecz, że w Europie język międzynarodowy jakoś przyjęć się nie może. Tymczasem w licznych swoich podręczach po świecie zauważyłem, że dżicy mają swój język esperanto, zupełnie zrozumiały dla Europejczyków.
— Niepodobna.
Zapewniam cię, że tak jest. Naprzykład słowo „buks” ma jednakże znaczenie zarówno w krainie Hererów, w Zulusów, jak na wybrzeżu Kości Stonowej, na Ziemi Ognistej i wyspach Samoa
— A to ciekawie!
— Nadzwyczajnie. Było to wśród samończyków. Kiedyś wysiadł na łód, krajowcy wybiegli na moje powitanie z okrzykami: Buks? Buks? Na razie nie wiedziałem, co to znaczy, wyjmując więc z kieszy ni sznur korali i pokładając im. Dżicy kiwają przecząco głowami. Pokaż mi złotą monetę - ta sama odpowiedź

Sięgam więc do torby po inne przedmioty, i przy tej sposobności wypada z niej butelka koniaku szustowa.
Dżicy, ujrawszy ją zaczynają skakać i wołać z radością:
— Buks! Buks!
Wtedy zrozumiałem, że „buks” w różnych częściach świata znaczy: **Butelka Koniaku szustowa.**
— Zaczemujawacie! Jednak ci dżicy nie są tak głupi, jakby się zdawało.

Najlepsze Pieczywo

2 razy dziennie z piekarni

E. Makowskiego
II-ga Aleja Nr. 36.
Częstochowie

VIII-mio KLASOWE GIMNAZJUM
FILOLOGICZNE MĘSKIE

Wincenego SZUDEJKO

w Częstochowie, Szkolna № 10.
Egzaminy wstępne od 10-go Stycznia.
Lekcje dn. 16-go Stycznia 1914 r.

ZAWIADOMIENIE.
Załad fryzjerski J. Salaburskiego został zniesiony z powodu restaurowania domu na kinematograf Zamknięty na czas nieograniczoną. Informacji co do załączenia zamówień można zasięgnąć telefonicznie Nr. 657 Z poważaniem
J. SALABURSKI

Restauracja Nowo utworzona A. KOWALSKIEGO

w Częstochowie II-a Aleja № 28
Poleca bufet zaopatrzonej w różne zakąski i trunki oraz. piwo na szklanki lub w butelkach, także jedzenia na poroje, objady smaczne codzienne, i flaki w niedziele i czwartki.
Ceny umiarkowane. Lokal przyzwoicie urządzonej

Chrześcijańska pracownia Czapki i Kapeluszy „POLONIA”

Częstochowa, 2 Aleja № 19,
gdzie teatr Paryski. Poleca: czapki uformowane, cywilne zimowe męskie po 45, 65, 95 i wyżej i dziecięce po 25, 35, 45, 65 i wyżej oraz kapelusze różnych gatunków najnowszych fasonów po najniższych cenach,

Chrześcijańska pracownia czapek i kapeluszy
„CZAPNIK POLSKI”
Częstochowa II-ga Aleja Nr. 30.
Poleca czapki uniformowe, cywilne, zimowe męskie i dziecięce oraz kapelusze różnych gatunków najświeższych fasonów po cenach najniższych
K. Chawłowski

Pierwszorządna Chrześcijańska Pracownia GORSETÓW

„JÓZEFY.”
NAGRODZONA M. OALEM
CZĘSTOCHOWA, III-cia Aleja 46, róg Szkolnej N-r. 1.
Gorsety kroj polskie i wiedeńskie. Higieniczne i do wyrównania figury, szelki do prostego trzymania, biustonosze, pasy i t. d. Pranie, reperacja i przebarbianie - Ceny umiarkowane.

Oryginalne Karmańskiego Farby Artystyczne

— otrzymał w wielkim wyborze —
i Poleca: Skład Materiałów Aptecznych i farb
Wacława ORŁA
w Częstochowie III Aleja 46.

DLA ZNAWCÓW
wyróżniające się wytwornym smakiem koniaki francuskie
A. C. Meukowa & Co.
Poleca Skład wódek i win
K. Krakowieckiego
II-ga Aleja Nr 24, telefon Nr. 253.

II ga Aleja № 20 od frontu I-sze pię tro miesz. № 1. Marji Beze
Zródło taniego nabycia, bo w prywatnym mieszkaniu, wszelkiego rodzaju
Towarów Bławatnych
poleca paniom: krepny drap de dames, szewitury materyjki sztuczne jedwabie jako też płótna polpłótna madapolamy i fartuchy etc. etc

CHZESCIAŃSKI
pierwszorządny w Częstochowie i okolice
**ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY
WACŁAWA WESOŁOWSKIEGO**
= Róg II-ej Alei i Teatralnej 26. =
Przyjmuje zamówienia grup i t. d. poza obrębem i majątkach zakładu w fabrykach.

Towarzystwo Ubezpieczeń „Salamandra”

podaje do wiadomości, że pełnomocnictwem z dnim 13 maja 1913 roku wydane p. **Abramowi Romanowi Józefowiczowi** na prowadzenie agencji w Częstochowie zostało odwołane.
Jednocześnie Towarzystwo komunikuje, że inspektorem i organizatorem na **Piotrkowski** został mianowany p. **Tomasz S. Rycharzewski** zamieszkały w Częstochowie przy ulicy Teatralnej pod Nr. 24.
Wa szaw. Oddział T-wa Ubezpieczeń „Salamandra”.

Mebel Zakład stolarski
Częstochowa I Aleja № 10.

Kupujcie tylko u swoich.

Gabinety Lecznico-Dentystyczne
R. Filipowicza
II ga Aleja N-r. 24, telefon 482.
Przyjęcia:
D. FILIPOWICZ od 10-1 i od 3-6 p.p.
Asyst. Lek. Dent. 9-1 i od 3-7 po poł.

A. DĘBICKI Geometra
przysięgły
Teatralna 23 m. 14, parter Tel. 602.
Wykonuje wszelkie roboty miernicze.

Kaucjonowane biuro
nauczycielskie Stanisławy Ligęzówny, Teatralna 26. Rekomenduje nauczycieli, nauczycielki froeblianki, ochroniarki, bo ny. Biuro otwarte od 9 r. do 6 po poł.

Doktor PAWEŁ BRONIAŃSKI
Częstochowa, Nowy Rynek 3, Telefon 34.
Choroby skórne, włosów pętelowe, weneryczne i Kosmetyka lekarska. Przyjmuje od 9-12 rano i od 4-8 popoł. Pante od 3-6 popołudni. Stosuje wrodziny wazylkiwanie SALWARSANU (HATA 606 1914 i badaucie krwi na syfilis).

SAMOCHOODY

Wystawa Sztuk Pięknych
w Częstochowie, Teatralna N-r. 11,
otwarta codziennie od g. 11 do zmierzchu, w obotę niedziele i święta do g. 8 wieczorem

Sprzedż samochodów nowych i używanych różnych fabryk jak również wynalazki i przyrządy do mieszkanie i ogrzewania
Garaj Teatr. 58/10 tel. 34

Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko Kamieniarski - Sztukatorski
Częstochowa Aleja 3-cia dom własny
Egzystuje od roku 1887. Telefon 260.
KRUSZYŃSKI i PROSZOWSKI
WYKONYWA Rzeźby pomniki, roboty budowlane i kościelne.
Fabryka posadzki cementowej na chodniki stopni mozaikowych oraz wszelkich wyrobów z cementu. CENY PRZYSTĘPNE

Prosimy o Uregulowanie Prenumeraty.

80) STEFAN GORKA.

SZTUKA ZDOBYCIA MAJĄTKU.

(Ciąg dalszy)

Była to przewaga i korzyść duża wobec współzawodników, u których, przy pierwotnym sposobie, te produkty marnowały się zupełnie.

Wytwórczość jego rafinerji powiększyła się przez to znacznie. Wobec tego mogli niższe ceny, a przez to uzyskał tak wielkie odbiorców, iż wkrótce założył drugą rafinerję.

Równocześnie występują na jaw nadzwyczajne zdolności organizacyjne Rockefellera. Poznaje rychło, iż popyt na naftę wzrastać musi ustawicznie, że ten artykuł stanie się niedługo jednym z najważniejszych towarów na rynkach całego świata. Otóż postanawia ująć w swe ręce cały ten spodziewany rozwój, zgrupować w jeden związek wszystkich wytwórców oraz rafinerów nafty i stanąć na czele związku.

W pamiętnikach swoich opowiada o tym najważniejszym okresie dotyczących działań w sposób następujący:

„Spowodowałem narady z ludźmi zajmującymi się tym samym interesem i zaczęliśmy czynić próby zapro-

wadzenia pewnego porządku w bezładnie prowadzonym dotąd przemyśle naftowym. Zadania te przechodziły siły i możność poszczególnych właścicieli każdej rafinerji. Otóż doszliśmy do przekonania, że będziemy je mogli uskutecznić tylko przez zjednoczenie i powiększenie naszych kapitałów. Zarazem postanowiliśmy wciągnąć do działania najzdolniejszych i najbardziej doświadczonych ludzi.

Powodowani tą myślą, dążyliśmy do kupienia największych i najlepszych rafinerji. Zjednoczyliśmy ich zarządy w naszym ręku i w ten sposób mogliśmy osiągnąć znaczne oszczędności. Interes ten dał się wykonać prędzej, niżemy przewidywali.

Sposób zatrudnienia najzdolniejszych i najbardziej doświadczonych ludzi w jednym przedsiębiorstwie, przyczynił się istotnie i niezmiernie do ulepszeń w fabrykacji, wysłacie, finansowaniu i rozszerzaniu rynków zbytu.

Mieliśmy dużo trosk i zmartwień, gdyż ponosiliśmy rozmaite straty przez wielkie pożary. Czasami także zawodziły lub wyczerpywały się zbiory naftowe i możność otrzymania surowca stawała się wątpliwą przez czas dłuższy. Odpowiednio do zmieniających się stosunków musieliśmy zmieniać nasze projekty. Tak powstawały wolna składy zapasów, system rurociągów, którymi nafta ze źródeł dochodziła do naszych fabryk,

oraz główna centrala naftowa. Wogóle był to interes bardzo ryzykowny i dziwi się trzeba, iż udawało nam się tak często wyjść z bardzo trudnych położeń. W każdym razie nauczyliśmy się jednej rzeczy, a mianowicie tego, iż trudnym interesem trzeba kierować bardzo oszczędnie.

Olbryzi niezaprzeczenie rozwój naszego przedsiębiorstwa zawdzięczaliśmy organizacji spółki i towarzystwa w Ohio. Musieliśmy sobie znaleźć rynki zbytu w najbardziej odległych częściach świata. W tym celu założyliśmy składy w wielu miastach portowych, przekonawszy się, iż fabrykacja na eksport przynosi nam znaczne korzyści. Wskutek tego otworzyliśmy rafinerje w Brooklyn, w Filadelfii i Baltimore oraz zorganizowaliśmy potrzebne towarzystwa w rozmaitych państwach.

Gdy eksport nasz wzrósł, nabraliśmy przekonania, iż dawna metoda, polegająca na wysyłaniu nafty w beczkach, nie jest zyskowną. Opakowanie kosztowało czterokrotnie więcej, aniżeli nafta w niem zawarta, a lasy w całym kraju byłyby niewystarczające, aby przez dłuższy czas, mieć tanie drzewo. Dlatego zwróciliśmy uwagę na inne sposoby transportowania nafty. Przystępiłszy do budowy rurociągów i znaleźliśmy odpowiednio wielki kapitał do przeprowadzenia tego przedsięwzięcia.

Ażeby wykonać cały system tych

rurociągów, trzeba było uzyskać wdzienie potrzebnych gruntów ze strony Stanów, przez które przechodziły owe rurociągi. Towarzystwa nasze musiały zatem w owych państwach działać wedle ich odnośnych praw, podobnie jak się rzecz ma przy budowie kolei żelaznych.

Budowa i udoskonalenie rurociągów, potrzebowały bardzo wielu milionów, lecz też cały przemysł naftowy od tych przewodów zależy. Bez tego systemu byłby każdy szyb naftowy mniej wartościowym i nie można by także opomować targów krajowych i zagranicznych, choćby z tych powodów, że nabywca musiałby płacić znacznie drożej za naftę.

System rurociągów wymagał dalszych udoskonalień, takich, jak wagony cysternowe na kolejach i specjalne parowce z rezerwoarami, dla przewozu nafty przez morze.

Uskutecznienie każdego z tych przedsięwzięć wymagało bardzo dużych wkładów, lecz było niezbędne, jeżeli całe nasze przedsiębiorstwo miało się rozwijać prawidłowo. Przez takie ciągle udoskonalenia i przez nagromadzenie olbrzymich kapitałów, jest dzisiaj Ameryka w możności wyścignięcia zysków ze swych naturalnych skarbów naftowych i zaopatrzenia we światło wiele krajów ziemi.

(d. c. n.)

DOM MANDLOWY
ZDZISŁAW KYLSKI
(ZESTOCHOWA) ALJEJA NR 20 TELEFON 93

WYSTAWA WZEM PRZEM. WŁOZKI 1913 R.

Orkiestrony i Pianina Automacyjne
Ciektarowe sprężynowe i elektryczne
Stale na składzie.

Wa rzstaty Reper acji i Stemplowania Wag.
J. Rassalski-go & A. Parowicza
w Częstochowie, ul. Teatralna № 27, Telefon № 678.

Przyjmują do reperacji i wyregulowania wszelkie wagi które po szybkim i dokładnym wykonaniu, zwracają sprawdzone i stemplowane przez rządową kontrolę miar i wag.

Uwaga! W krótkie ma być rewizja wszystkich wag przyczem jeżeli nie będą odpowiadały wymaganiom, ostatnich postanowień rządowych, zostaną konfiskowane a właściciele połączani do odpowiedzialności sądowej.

Nowo-otw rzona
restauracja drugorzędna przy ulicy Stradomskiej Nr. 40. Kuchnia prowadzona wzorowo. Wieczorem od godziny 8 orkiestra. Obiady po 35 kop. dwa razy tygodniowo flaki co czwartki i niedziele. Polecając się Szanownej publiczności pozostaje z poważaniem Michał T. i n. k. 112

I-sze Biuro
przepisywania na maszynał w Częstochowie ul. Cerkiewna 7 m. 5, fryz 2 petro. Przyjmuje przepisywania na a aszynach w dowolnej ilości kopji o raz u ży na 6-u na nowszych systemach maszyn także wykładana jest nauka stenografii

Sklep
sprężaczy tanio sprzedam Wielu-pka 45. 1-0

prz-dam
sklep spożywczy bardzo tanio św. Barbary 16. 87

Stanisław Podolski
lat 28 wysoki, ciemny blondyn wyszedł z domu dnia 11 b. m. i dotychczas nie wrócił. Kto by wiedział o nim ruszył do rodziców ojca Józefa i Podolskiemu Dr. Żel. W. d m k Nr. 164, 119

Do sprzed-ia
2 tary lutów myśliwskich i fliocae przewazy luchtowe i reniferowe prawie nowe Cerkiewna 3 Biuro Ubezpieczeń.

Cebula, bu aki
egipskie i maroch w sprzedaniu w ogrodzie Hoffmanna róg Cerkiewnej i Cienniej. 1-8

Potr-zebne są
zdolne panny do zmywania bielizny i hafów. Mają 17 orz przyjmują się panie ki do nauki granitowej 2 Aleja 23 portar 102

Do kantoru
przy fabr. fabryce potrzebny młody człowiek władający rosyjskim polskim i niemieckim do po czątkowych robót biurowych. Oferty składać Skrzynka po ztowa 29-

Potr-zebni
kotr-zre żelazni wi-domość firma „Młot“ Do-jazd 29 Częstochowa, 51

Zginął bilet
wojskowy wydany przez 12 pułk piechoty na nazwisko Jacegto Leszczuka i paszport wydany przez gm. Krzepice na nazwisko Katarzyny Tykowskiej 122-

Potr-zebni
chłopcy do zakładu siu-serak ego ul. Fabryczna Nr. 9. 75

Nauczycielka
nauczycielka musi mieć paręsk udziela lekcji języka francuskiego Szkołnia 7 m. 5 2-gie. pięrt-

Sklep
Kolonialno-spożywczy, i dystrybucja. Jest do sprzedania za przystępną cenę w Alejach, Wiadomość w Admni. Gołca N-r. 021-

Okazyjnie
do nabycia pralnia ca-gię parą jasna 41 m. 15

Potr-eba
na 1 Numer biuletka 2 rasy po 3 tysiec rubli Wiadomość w Administracji Goła 9

Mieczarnia
Skrzydłow II Aleja 24 róg Teatralnej Poleca wyborowe masło smietnikowe z nowo otworzonych mieczarni włośczańskich Cykarzew 1 Kłomnicie hurtowo i detalicznie Ceny przystępne oraz wydaje obiady do 40 kopiejek 2-4 ch. dań.

Szafy
sklepy do sprzedania Szkołnia Nr. 5 A m. 1

Firma Egzystuje od 1860 roku
Farbiarnia i Pralnia Chemiczna
A. Heiningera
11-ga Aleja № 19. Telef. № 5.
Wykonywa farbowanie i pranie chemiczne po cenach przystępnych i punktualnie, a mianowicie: Garderobę damską męską dziecianną. Dywany, portjery, firanki, kapy, serwety pluszowe pokrycia z mebli i t. p.
SKLEPY WŁASNE
w Łodzi: ul. Mikotajewska Nr. 39 Tel. 29-35
w Tomaszowie Piotrk ul. Kalliska Nr. 72
w Piotrkowie ul. Petersburska 14 Bykowska 21 tel. 266.

ODLEWNA METALI
J. E. STANISZEWSKI i S-ka
Warszawa, Leszno 64, telef. 284-12.
poleca różne wyroby z rotgusu, mosiądzu, cynku i kompozycji po bardzo umiarkowanych cenach i poszukuje za-
stępów w różnych większych miejscowościach kraju kupno odpadków metalowych w dowolnych ilościach.

Hurtowa i detaliczna sprzedaż porządów i różnych wydawnictw krajowych i zagran. czn.
M. BAUMERT
w Częstochowie, ul. Dojazd, vis a vis D. Ż. W. W. Skład stale zapas. w ostatnie nowości w wielkim wyborze
Ceny najniższe za gotówkę. 0903

Pianistka uczennica szkoły muzycznej potrzebna 3 godzin tygodniowo. Wadomość bliższa magazyn pianin u. Parosa 111	Poszukuje miejsca kaskarki lub ekspedjentki Wiadomość ul. Cerkiewna Nr. 8 Tel. 148	Zaginął paszport Sta. Isawy W. kowskiej wydał przez Magistrat Częstochowy i portmonetka z 10 rubli.
Zginął paszport wydany przez magistrat m. Cę tocho wy na imię Ludwika Kotecki go. 110-	Potr-zebna srodka kucharka do restauracji 2 Aleja 28.	Miód lunt 25 cop. na przetaniej w składzie cukrow. Dąbrowskiego Aleja 73